

ADVIES Nr. 1.943

Zitting van woensdag 24 juni 2015

Voorontwerp van programmawet – Titel 2 - Sociale Zaken en Titel 3 - Werk

x x x

2.766-1
2.768-1

ADVIES Nr. 1.943

Onderwerp: Voorontwerp van programmawet – Titel 2 - Sociale Zaken en Titel 3 - Werk

Mevrouw M. De Block, minister van Sociale Zaken, heeft bij mail van 27 april 2015, bevestigd bij brief van 4 mei 2015, het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over Titel 2 - Sociale Zaken van het voorontwerp van programmawet. Zij heeft aangedrongen op een spoedbehandeling.

Bovendien heeft de heer K. Peeters, minister van Werk, bij brief van 29 april 2015 het advies van de Raad ingewonnen over Titel 3 - Werk van het voornoemde voorontwerp van programmawet. Die titel bevat een enig hoofdstuk over de wijziging van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen, bekrachtigd door de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen. De minister heeft eveneens aangedrongen op een spoedbehandeling.

Gelet op de voorafgaande opmerkingen van de Raad van State over de ontvankelijkheid van het verzoek om spoedbehandeling dat hij had gekregen, heeft die Raad zich niet gebogen over de bepalingen van het voorontwerp van programmawet die handelen over het systematisch doorzenden van energiegegevens van nutsbedrijven en distributienetbeheerders naar de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) met het oog op datamining en over de horeca.

Die bepalingen werden door de regering opgenomen in een voorontwerp van wet houdende diverse sociale bepalingen, waarover de Raad om advies werd verzocht bij mail van 8 mei 2015, bevestigd bij brief van mevrouw M. De Block, minister van Sociale Zaken, van 18 mei 2015. De Raad heeft dan ook besloten zich over die twee punten uit te spreken in een apart advies, uitsluitend op basis van die nieuwe adviesaanvraag.

De bespreking van de adviesaanvraag van 27 april 2015, bevestigd bij brief van 4 mei 2015, en de adviesaanvraag van 29 april 2015 werd toevertrouwd aan een werkgroep.

Op verslag van die werkgroep heeft de Raad op 24 juni 2015 het volgende advies uitgebracht. Daarnaast heeft hij zich in advies nr. 1.944 uitgesproken over het voornoemde voorontwerp van wet houdende diverse sociale bepalingen.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAGEN

Mevrouw M. De Block, minister van Sociale Zaken, heeft bij mail van 27 april 2015, bevestigd bij brief van 4 mei 2015, het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over Titel 2 - Sociale Zaken van het voorontwerp van programwawet. Zij heeft aangedrongen op een spoedbehandeling.

Die adviesaanvraag heeft betrekking op de volgende onderwerpen:

- wijzigingen in de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994;

- een aantal maatregelen inzake de strijd tegen de sociale fraude:

* de systematische doorzending van energiegegevens van nutsbedrijven en distributienetbeheerders naar de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ), met het oog op datamining;

- * de digitale aanwezigheidsregistratie in de vleessector;
 - * de bestrijding van domiciliefraude;
 - * de uitbreiding van de subsidiaire hoofdelijke aansprakelijkheid RSZ en fiscus van de hoofdaannemer tot de opdrachtgever;
 - * de verdubbeling van de administratieve geldboetes voor fictieve aansluitingen als zelfstandigen;
 - * de schorsing van uitkeringen voor gedetineerden;
- een aantal maatregelen inzake de horeca:
 - * de invoering van de flexijobs;
 - * het verhogen en goedkoper maken van de overuren;
 - de verlenging van de maatregel inzake de innovatiepremies;
 - wijzigingen in de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 en de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970;
 - wijziging inzake de werkbonus.

Bovendien heeft de heer K. Peeters, minister van Werk, bij brief van 29 april 2015 het advies van de Raad ingewonnen over Titel 3 - Werk van het voornoemde voorontwerp van programmawet. Die titel bevat een enig hoofdstuk over de wijziging van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen, bekrachtigd door de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen. De minister heeft eveneens aangedrongen op een spoedbehandeling.

Gelet op de voorafgaande opmerkingen van de Raad van State over de ontvankelijkheid van het verzoek om spoedbehandeling dat hij had gekregen, heeft die Raad zich niet gebogen over de bepalingen van het voorontwerp van programmawet die handelen over het systematisch doorzenden van energiegegevens van nutsbedrijven en distributienetbeheerders naar de KSZ met het oog op datamining en over de horeca.

Die bepalingen werden door de regering opgenomen in een wet houdende diverse sociale bepalingen, waarover de Raad om advies werd verzocht bij mail van 8 mei 2015, bevestigd bij brief van mevrouw M. De Block, minister van Sociale Zaken, van 18 mei 2015. De Raad heeft dan ook besloten zich over die twee punten uit te spreken in een apart advies, uitsluitend op basis van die nieuwe adviesaanvraag.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Raad heeft zich aandachtig gebogen over de teksten waarover zijn advies wordt ingewonnen. In het kader van zijn werkzaamheden heeft hij uitleg en toelichting gekregen van de beleidscellen Sociale Zaken en Werk alsook van de RVA en de RSZ.

Onverminderd de respectieve standpunten van de in zijn midden vertegenwoordigde organisaties over bepaalde delen van de hem voorgelegde teksten maakt de Raad een aantal algemene beschouwingen en daarna een aantal inhoudelijke of technische opmerkingen over de verschillende hoofdstukken van het voorgelegde voorontwerp van programmawet.

A. Algemene beschouwingen

1. De Raad wijst in de eerste plaats op de zeer korte tijd waarbinnen hij zich over de voorgelegde teksten moet uitspreken, ook al heeft hij uiteindelijk nog iets meer tijd gekregen. Hij merkt namelijk op dat de sociale gesprekspartners genoeg tijd moeten hebben om de teksten grondig te kunnen onderzoeken en de betrokken sectoren en hun instanties te kunnen raadplegen, en voor onderlinge dialoog met het oog op mogelijke consensusvorming.

Hij wijst er dienaangaande op dat artikel 30 ter, § 1, 1° van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders met betrekking tot de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de betaling van de sociale schulden bepaalt dat de definitie van "activiteiten" wordt vastgesteld na eenparig advies van de bevoegde paritaire comités of subcomités. Dat advies kan echter worden gegeven door de Nationale Arbeidsraad wanneer de activiteiten behoren tot de bevoegdheid van verschillende paritaire comités. Bij ontstentenis van een bevoegd of werkend paritair comité of subcomité wordt het advies gegeven door de Nationale Arbeidsraad. Het geraadpleegde orgaan deelt zijn advies mee binnen twee maanden nadat hem het verzoek is gedaan door de bevoegde minister.

Hoofdstuk 2 - Strijd tegen de sociale fraude, afdeling 2 - Aanwezigheidsregistratie in de vleessector van het voorgelegde voorontwerp van programmawet heeft betrekking op alle tewerkgestelden die actief zijn in een uitsnijderij of een werkplaats voor de behandeling van vlees (slachthuis, uitsnijderij, bedrijf voor vleesbereidingen of bereidingen van vleesproducten) en die bijgevolg onder verschillende paritaire comités ressorteren. De voornoemde bepaling is dus volledig van toepassing, ook wat betreft de termijn van twee maanden waarbinnen de Raad zich kan uitspreken.

2. Verder constateert de Raad dat een aantal maatregelen in hoofdstuk 2 - Strijd tegen de sociale fraude betrekking hebben op bepaalde sectoren (vlees en bouw). De Raad herinnert er echter aan dat de betrokken sectoren al collectieve arbeidsovereenkomsten hebben gesloten om die problematiek te regelen. De Raad verwacht dat die sectorale collectieve arbeidsovereenkomsten worden nageleefd en gewaarborgd. Bovendien moeten de sectorale onderhandelingen over die problematiek eveneens worden gerespecteerd en vergemakkelijkt.

De Raad bevestigt dienaangaande het belang van een goede samenhang tussen het sectorale en het interprofessionele overlegniveau. De Raad constateert immers dat het voorontwerp van programmawet betrekking heeft op diverse specifieke sectorale vraagstukken die echter interfereren met het interprofessionele niveau, dat ook zijn rol te vervullen heeft om intersectoraal evenwicht en samenhang te bewaren.

3. Bovendien constateert de Raad dat de datum van inwerkingtreding van een aantal maatregelen waarin het voorontwerp van programmawet voorziet, moeilijkheden kan doen rijzen, hetzij omdat die datum heel dicht bij de vermoedelijke datum van goedkeuring van die programmawet ligt, terwijl er onder andere technische uitvoeringen zijn vereist (zie punt 4 verderop), hetzij omdat die datum niet overeenkomt met de (driemaandelijke) periodiciteit van de DMFA.
4. Omdat de Raad vindt dat voor een aantal maatregelen waarin het voorontwerp van programmawet voorziet een technische uitvoering is vereist (zie ook punt 3 hierboven), zoals de aanpassing van informaticatoepassingen, dringt hij erop aan dat de betrokken actoren, inzonderheid de erkende sociale secretariaten en uitbetalingsinstellingen, er nauw bij betrokken worden en de nodige tijd krijgen om in de beste omstandigheden tot die technische uitvoering te kunnen overgaan.
5. Verder constateert de Raad dat het voorontwerp van wet verschillende bepalingen bevat die door middel van regelgeving uitgevoerd moeten worden. Hij vraagt uitdrukkelijk om te gelegener tijd over die uitvoeringsmaatregelen te worden geraadpleegd en de nodige tijd te krijgen om zich erover te buigen.

6. De Raad behoudt zich voor om de maatregelen die in het voorontwerp van programmawet zijn vastgesteld te gelegener tijd te evalueren.
7. Ten slotte constateert de Raad dat de Franse en de Nederlandse tekst van de memorie van toelichting en van het dispositief van het voorontwerp van programmawet moeten worden nagekeken.
8. De Raad vindt dat de maatregel van het voorontwerp van wet die betrekking heeft op de schorsing van uitkeringen voor gedetineerden niet moet worden beschouwd als een maatregel inzake fraudebestrijding. Hij neemt akte van het feit dat de beleidscel Sociale Zaken zich tijdens de voorbereidende werkzaamheden ertoe heeft verbonden het opschrift van hoofdstuk 2 van het voorontwerp van programmawet te wijzigen, rekening houdend met die bezorgdheid.

B. Luik sociale zaken

1. Wijzigingen aan de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994 (artikelen 2 en 3)

De Raad stelt vast dat in artikel 2 van het voorontwerp van wet de begrotingsdoelstelling geneeskundige verzorging in 2015 en 2016 wordt verhoogd met respectievelijk 4,9 miljoen euro en 14,5 miljoen euro voor de implementatie van het nieuw beleid geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren. Vanaf 2016 zal dit bedrag wel worden gecompenseerd op de administratieve uitgaven van het RIZIV.

Artikel 3 van het voorontwerp geeft uitvoering aan de beslissing van de regering, om ingevolge de begrotingscontext, de verzekeringsinstellingen te verplichten te besparen op hun administratiekosten.

Voor deze bepalingen, verwijst de Raad naar het advies van het beheerscomité van het RIZIV.

2. Aanwezigheidsregistratie in de vleessector (artikelen 9 tot 20)

a. Beschrijving van de maatregel

De maatregel in kwestie beoogt de invoering van een verplichte elektronische aanwezigheidsregistratie voor werknemers die zijn tewerkgesteld aan bepaalde activiteiten in de vleessector die onderworpen zijn aan de verplichte aangifte van de overeenkomsten bedoeld in artikel 30 ter, § 7 van de wet van 27 juni 1969 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders en waarvoor een erkenning van het Federaal agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) is vereist.

Het toepassingsgebied van de maatregel (zie artikel 9) is beperkt tot de activiteiten die worden verricht in ondernemingen die ressorteren onder het paritair comité voor de voedingsnijverheid (PC nr. 118) of het paritair comité voor de handel in voedingswaren (PC nr. 119).

In de tekst staat dat iedere tewerkgestelde ongeacht zijn statuut (werknemer, zelfstandige of gedetacheerde werknemer) geregistreerd moet worden zodra hij op een werkplaats aanwezig is om er de door de wet bedoelde taken uit te voeren (zie artikel 10).

De kenmerken van het registratiesysteem en de gegevens die erin moeten worden opgenomen, worden vermeld in artikel 11 van het voorontwerp van wet.

Het voorontwerp van wet (artikelen 12 tot 14) bepaalt de verantwoordelijkheden van elk van de actoren, of het nu gaat om de verantwoordelijke van de werkplaats (opdrachtgever of ermee gelijkgestelde), de werkgever, de aannemers en onderaannemers dan wel de tewerkgestelden zelf.

De voorgelegde tekst voorziet in het algemeen in een keten van verplichtingen tussen de verschillende actoren. Zo worden er verschillende relatiëniveaus beoogd:

- 1° de relatie tussen de opdrachtgever en de aannemers op wie hij een beroep doet;

- 2° de relatie tussen de aannemer en de onderaannemer op wie hij een beroep doet;
- 3° de relatie tussen elke onderaannemer en elke volgende onderaannemer op wie een onderaannemer een beroep doet.

Artikel 15 van het voorontwerp van wet bepaalt een aantal rechten voor de sociaal inspecteurs en de instellingen van sociale zekerheid om de gegevens in het registratiesysteem te kunnen raadplegen, uitwisselen en gebruiken, ondanks het persoonlijke karakter van die gegevens. Dat artikel voorziet ook in de mogelijkheid voor de verschillende betrokken actoren om de geregistreerde gegevens te raadplegen, rekening houdend met de aard van hun verplichtingen.

Wat de uitzendarbeid betreft, regelt artikel 16 van het voorontwerp van wet de vraag wie – het uitzendbureau of de gebruiker – de verplichtingen in verband met de aanwezigheidsregistratie moet nakomen. Ingevolge artikel 19 van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers worden die verplichtingen ten laste van de gebruiker gelegd.

De artikelen 17 tot 20 hebben betrekking op de wijzigingen die in het sociaal strafwetboek aangebracht moeten worden als gevolg van de invoering van de nieuwe verplichtingen inzake aanwezigheidsregistratie.

b. Standpunt van de Raad

De Raad heeft met veel belangstelling kennisgenomen van de bepalingen van het voorontwerp van wet over de invoering van een verplichte elektronische aanwezigheidsregistratie in de vleessector.

Hij merkt in het bijzonder op dat met de invoering van een verplichte aanwezigheidsregistratie wordt ingegaan op de wens van de sector in zijn geheel, zoals uitgedrukt in het paritair comité voor de voedingsnijverheid (PC nr. 118) en het paritair comité voor de handel in voedingswaren (PC nr. 119). De sociale partners van de sector en de verschillende federale sociale-inspectiediensten hebben dienaangaande op 17 april 2012 een partnership-overeenkomst gesloten voor de strijd tegen de sociale fraude en frauduleuze praktijken betreffende de voedselveiligheid in de vleessector.

In het licht van de gedachtewisselingen die in zijn midden hebben plaatsgehad en de contacten met de vertegenwoordigers van de sector wenst de Raad de volgende opmerkingen te maken:

1) Toepassingsgebied van de maatregel (artikel 9)

De Raad constateert dat de verplichte registratie betrekking heeft op alle tewerkgestelde werknemers, ongeacht hun statuut, zodra de activiteiten die op de werkplaats worden verricht voldoen aan de volgende cumulatieve voorwaarden:

- Het moet gaan om activiteiten die worden verricht in ondernemingen die ressorteren onder het paritair comité voor de voedingsnijverheid (PC nr. 118) of het paritair comité voor de handel in voedingswaren (PC nr. 119).
- Het moet gaan om bepaalde activiteiten die zijn onderworpen aan de verplichte aangifte van de overeenkomsten (artikel 30 ter, § 7 van de wet van 27 juni 1969). Die activiteiten zijn op precieze wijze bepaald door het koninklijk besluit van 22 oktober 2013 tot uitvoering van de artikelen 30 bis en 30 ter van de wet van 27 juni 1969 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.
- De instellingen die de voornoemde activiteiten verrichten, moeten onderworpen zijn aan de erkenning van het Federaal agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV).

Volgens de Raad rijzen er op dit punt vragen over het verband dat in het voorontwerp van wet wordt gelegd tussen de verplichte aanwezigheidsregistratie en het bevoegdheidsgebied van de paritaire comités nr. 118 en nr. 119. Door dat verband is het immers niet mogelijk de sector te beschermen tegen het risico van frauduleuze praktijken, die erin bestaan op fictieve wijze te ressorteren onder een ander paritair comité dan de twee paritaire comités die in de wet zijn vermeld (shopping wat paritaire comités betreft), om zich te onttrekken aan de verplichtingen die voortvloeien uit de elektronische aanwezigheidsregistratie. In dat verband moet opgemerkt worden dat de verplichte aangifte van werkzaamheden, die in de vleessector al van toepassing is, betrekking heeft op de activiteiten die in het voornoemde koninklijk besluit van 22 oktober 2013 zijn bepaald, zonder dat het toepassingsgebied ervan beperkt is tot de ondernemingen die ressorteren onder de paritaire comités nr. 118 en nr. 119.

De Raad heeft eveneens kennisgenomen van de toelichting van de sociale partners van de sector dat de verwijzing naar de erkenning door het FAVV (in artikel 10, 4° van het voorontwerp van wet) beperkend moet gelezen worden en dat de aanwezigheidsregistratie dus niet van toepassing is op ondernemingen die uitsluitend een toelating zouden moeten hebben bekomen van het FAVV, zoals horeca en distributie, die de vermelde activiteiten bijkomstig uitvoeren.

Hij vindt dat er bij de vaststelling van het toepassingsgebied van de wet eensdeels vermeden moet worden dat ondernemingen door middel van frauduleuze praktijken kunnen ontsnappen aan de verplichte aanwezigheidsregistratie en anderdeels ervoor gezorgd moet worden dat ondernemingen die op bijkomstige wijze bepaalde activiteiten in de vleessector verrichten, zoals dat bijvoorbeeld het geval kan zijn in de landbouw, de horeca of de distributie, buiten het toepassingsgebied van de regelgeving blijven.

De Raad neemt dienaangaande akte van het advies dat de paritaire comités nr. 118 en nr. 119 op 3 juni 2015 hebben uitgebracht, waarin zij wensen dat er geen verschil is tussen het toepassingsgebied voor de regeling rond de aanwezigheidsregistratie en het toepassingsgebied vastgelegd in artikel 30 ter van de RSZ-wet voor wat betreft de contractmelding.

Hij merkt op dat de sociale partners van de sector in datzelfde advies:

- unaniem vragen dat in artikel 9 van het voorontwerp van programma-wet de verwijzing naar de voornoemde twee paritaire comités wordt geschrapt;
- ermee akkoord gaan dat in artikel 10, 4° wordt voorzien in een expliciete uitzondering voor "de hoeveslachterijen die hun eigen vleesproductie slachten en verwerken"; die uitzondering moet volgens hen evenwel na verloop van tijd geëvalueerd worden.

2) Definities (artikel 10)

a) Begrip "tewerkgestelden" (artikel 10, 1°)

De Raad vraagt dat in de tekst op coherente wijze wordt verwezen naar de ruime definitie van het begrip "tewerkgestelden", zoals het voorkomt in artikel 10, 1° (de werknemers en daarmee gelijkgestelden, de zelfstandigen en hun helpers, en ten slotte de gedetacheerde werknemers en zelfstandigen).

b) Begrip "werkplaats" (artikel 10, 4°)

Voor de duidelijkheid stelt de Raad voor dat in artikel 10, 4° de werkplaatsen worden beoogd "die een erkenning van het FAVV hebben moeten bekomen" in plaats van "die een erkenning van het FAVV hebben bekomen".

Uit de huidige formulering zou immers kunnen worden afgeleid dat het feit dat de werkplaats niet door het FAVV is erkend de werkplaats a contrario zou kunnen vrijstellen van de naleving van de verplichtingen inzake aanwezigheidsregistratie. Dat is uiteraard niet het geval, daar die erkenning verkregen had moeten worden.

c) Begrippen "opdrachtgever" en "aannemer" (artikel 10, 5° en 6°)

De Raad neemt hier de beschouwingen over die de sector heeft geformuleerd, namelijk dat de begrippen "opdrachtgever" en "aannemer", die oorspronkelijk uit de bouwsector komen, heel moeilijk kunnen worden overgebracht naar de vleessector.

In werkelijkheid overlappen die twee begrippen elkaar in een sector waar het slachthuis, de uitsnijderij of het bedrijf voor vleesbereidingen en/of bereidingen van vleesproducten vaak zowel opdrachtgever als aannemer zijn. Bovendien is het nooit de bedoeling geweest een verplichte aanwezigheidsregistratie in te voeren bij de distributeurs die bestellingen plaatsen bij ondernemingen van de vleessector en die beschouwd zouden kunnen worden als opdrachtgever in de zin van de wet.

Voor de duidelijkheid en de rechtszekerheid wordt dus gevraagd dat de begrippen "opdrachtgever" en "aannemer" worden samengevoegd en dat in artikel 10 van het voorontwerp van wet wordt verwezen naar één zelfde begrip dat beter beantwoordt aan de realiteit van de sector.

3) Registratiesysteem (artikel 12)

De Raad merkt op dat, in tegenstelling met de verplichte aanwezigheidsregistratie in de bouwsector (tijdelijke en mobiele werkplaatsen), de verplichte aanwezigheidsregistratie in de vleessector vooral zal gelden voor vaste werkplaatsen, met voorbehoud van de mogelijkheid van tijdelijke slachtplaatsen.

Hij neemt akte van de werkzaamheden die in een werkgroep van de vleessector zullen worden verricht met het oog op één vereenvoudigde aangifte per werkplaats, waarbij ook werkbare oplossingen zullen worden gezocht voor de tijdelijke slachtplaatsen.

4) Inwerkingtreding van de maatregel

De Raad neemt hier de specifieke bezorgdheden van de vleessector over met betrekking tot de moeilijkheid om de in het vooruitzicht gestelde datum van inwerkingtreding van de wet (1 juli 2015) te respecteren.

De invoering van die maatregel onderstelt immers een aantal praktische toepassingsregels waarvoor de tijd dringt. Het zal er vooral op aankomen uit technisch oogpunt te beschikken over een elektronisch registratiesysteem, dat de sector nog niet kent.

Bovendien zullen de verschillende actoren na de goedkeuring van de regelgeving de nodige tijd moeten hebben om kennis te nemen van het systeem en van hun verplichtingen.

Ten slotte is in het verleden gebleken dat er met de invoering van een dergelijke maatregel in de praktijk altijd een aantal kinderziekten gepaard gaat.

Gelet op al die elementen vraagt de Raad:

- dat de overheden onverwijld een grote informatiecampagne opzetten voor de actoren van de vleessector, zodat ze op passende wijze kennis kunnen nemen van het nieuwe systeem van elektronische aanwezigheidsregistratie;
- dat het bestuur tijdens een overgangperiode een zeker gedoogbeleid toepast wat betreft de toepassing van de nieuwe wetsbepalingen.

Voor het overige wordt verwezen naar de algemene beschouwingen in dit advies over de inwerkingtreding van de wet.

5) Evaluatie van de sectorale maatregelen inzake fraudebestrijding

De Raad vraagt ten slotte dat eind 2016 een globale evaluatie wordt gemaakt van de onderhavige maatregel en de andere maatregelen in de vleessector ter bestrijding van fraude.

Verder wordt verwezen naar de algemene beschouwingen in dit advies over de inwerkingtreding van de wet.

3. Bestrijding van domiciliefraude (artikel 22)

a. Beschrijving van de maatregel

De Raad merkt op dat artikel 22 van het voorontwerp van programmawet de bestrijding van domiciliefraude beoogt door voor de sociaal inspecteurs van de RVA opnieuw de mogelijkheid in te voeren om op eigen initiatief en onmiddellijk huisbezoeken af te leggen bij sociale uitkeringstrekkers om hun gezinssituatie te controleren.

Die bepaling heft artikel 23 van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel op; dat artikel bepaalt dat de sociaal inspecteurs, wanneer zij optreden in het kader van de controle van de gezinssituatie, de door de sociaal verzekerde bewoonde lokalen slechts kunnen betreden na een voorafgaande hoorzitting in het werkloosheidsbureau van de RVA en met toestemming van de sociaal verzekerde.

De Raad constateert bovendien dat de memorie van toelichting bij het voorontwerp van programmawet verschillende elementen aanvoert om die opheffing te rechtvaardigen.

Die opheffing is eensdeels ingegeven door het gebrek aan doeltreffendheid van artikel 23 van de wet van 14 februari 1961, waarop het college van procureurs-generaal heeft gewezen. Zo heeft dat college in zijn rapport wetsevaluatie 2012-2013 het door die bepaling ingestelde controlesysteem ondoelmatig en omslachtig genoemd.

Anderdeels wordt opgemerkt dat de inspectiediensten van de RVA de enige controlediensten zijn die geen onverwachte huisbezoeken mogen afleggen. Door die opheffing zullen de inspectiediensten van de RVA dus beschikken over dezelfde instrumenten als de andere inspectiediensten van de socialezekerheidsinstellingen om de gezinssituatie van de sociaal verzekerde te controleren.

Ten slotte voorziet artikel 24 van het sociaal strafwetboek in een procedure die afwijkt van het systeem dat door het huidige artikel 23 van de wet van 14 februari 1961 is vastgesteld. Volgens die bepaling van het sociaal strafwetboek "hebben de sociaal inspecteurs toegang tot de bewoonde ruimten op verzoek of met toestemming van de persoon die het werkelijk genot heeft van de bewoonde ruimte; het verzoek of de toestemming moet schriftelijk en voorafgaand aan de visitatie worden gegeven". De opheffing van artikel 23 van de voornoemde wet zal dan ook die tegenstrijdigheid wegwerken, waardoor de controles van de gezinssituatie van de werkloze zullen verlopen volgens artikel 24 van het sociaal strafwetboek.

Tijdens de besprekingen in de commissie waaraan de vertegenwoordiger van de RVA heeft deelgenomen om enige toelichting te verstrekken, heeft die vertegenwoordiger verduidelijkt dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen een huisbezoek (waarover deze versoepeling gaat) en een huiszoeking. Hij heeft benadrukt dat de RVA-inspectie enkel gebruik zal maken van deze mogelijkheid tot huisbezoek indien via de datamining en datamatching blijkt dat er ernstige vermoedens van fraude zijn.

Verder neemt de Raad akte van het feit dat het beheerscomité van de RVA niet werd geraadpleegd over die maatregel.

b. Standpunt van de Raad

De representatieve werknemersorganisaties hebben fundamentele bezwaren tegen die maatregel.

Indien de regering die maatregel toch wenst uit te voeren, kunnen de volgende gemeenschappelijke beschouwingen geformuleerd worden.

De Raad merkt op dat, volgens de memorie van toelichting, artikel 22 van het voorontwerp van programmawet een wijziging beoogt van de procedures inzake controle van de gezinssituatie van werklozen door de inspectiediensten van de RVA, zodat de inspectiediensten van de RVA dezelfde middelen als de andere inspectiediensten zouden hebben.

De Raad wijst er verder op dat die maatregel een aantal vragen doet rijzen over de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de sociaal verzekerde. Hij herinnert in dat verband aan zijn advies nr. 1.795 van 7 februari 2012 waarin hij in het kader van de controle op het misbruik van fictieve adressen door sociaal verzekerden heeft opgemerkt dat dergelijke maatregelen niet kunnen worden genomen zonder een voorafgaand positief advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De Raad wijst erop dat er in de huidige moeilijke economische context meer en meer nieuwe manieren van huisvesting ontstaan, zoals de gedeelde woningen. In dat soort van huisvesting kunnen nutsvoorzieningen gemeenschappelijk worden gebruikt, wat op zich niet determinerend mag zijn voor de beoordeling van het statuut (samenwonend of niet) van de sociaal verzekerde. Er moet daarenboven rekening gehouden worden met de gangbare praktijk dat daklozen worden ingeschreven in de bevolkingsregisters op het adres van het OCMW.

De Raad vindt het ook essentieel dat ervoor wordt gezorgd dat de procedures inzake onverwachte huisbezoeken bij de sociaal verzekerden door de RVA alle nodige garanties bieden op het stuk van bescherming van de persoonlijke levenssfeer en onschendbaarheid van de woning; hij pleit ervoor dat maatregelen in die zin worden genomen, eventueel door het opstellen van een gedragscode voor de inspectiediensten.

Ten slotte vraagt de Raad met aandrang dat, afgezien van zijn bevoegdheden, ook het beheerscomité van de RVA ten volle zijn rol kan spelen wat de uitvoering van die maatregel betreft.

4. Subsidiaire hoofdelijke aansprakelijkheid RSZ en fiscus uitbreiden van de hoofdaannemer tot de opdrachtgever

a. Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de sociale schulden

1) Beschrijving van de maatregel

- Artikel 23 van het voorontwerp van programmawet wijzigt het artikel 30 bis van de RSZ-wet van 27 juni 1969 dat voorziet in een regeling van hoofdelijke aansprakelijkheid wanneer werken in onroerende staat worden uitgevoerd door een aannemer met sociale schulden.

Naast de hoofdelijke aansprakelijkheid van een opdrachtgever of een aannemer voor de betaling van de sociale schulden van zijn rechtstreekse medecontractant, voorzien in de leden 1 en 2 van § 3 van het artikel 30 bis, bevat het artikel 30 bis sinds de programmawet van 29 maart 2012 ook een mechanisme van subsidiaire hoofdelijke aansprakelijkheid.

Dit mechanisme laat toe dat de RSZ stapsgewijs hoger in de aannemingsketen sociale bijdragen kan innen wanneer hoofdelijk aansprakelijk gestelde onderaannemers in gebreke blijven (art. 30 bis, § 3/1). De bedoeling van deze maatregel is om constructies te kunnen omzeilen waarbij malafide onderaannemers in de keten worden tussengeschoven die een "lege doos" of een "fictieve vennootschap" blijken te zijn of failliet verklaard worden.

De wijzigingen aan dit artikel beogen de subsidiaire hoofdelijke aansprakelijkheid door te trekken van de hoofdaannemer tot de opdrachtgever.

- Ten eerste, wordt hiertoe in de leden 5 en 6 van § 3 van artikel 30 bis de opdrachtgever toegevoegd.

Deze leden voorzien dat wanneer *een aannemer* door de RSZ wordt aangesproken voor de sociale schulden van zijn onderaannemer en hij de geëiste bedragen niet vereffent binnen de 30 dagen na de verzending van een aangetekende ingebrekestelling, hij in de publiek toegankelijke databank van de RSZ zal worden aangeduid als schuldenaar (zelfs al heeft hij geen eigen schulden of stelt hij geen personeel tewerk).

Zoals lid 8 van § 3 van artikel 30 bis verduidelijkt, zijn de sommen die opgeëist worden in het kader van de hoofdelijke aansprakelijkheid immers sociale schulden in de zin van dit artikel.

Naast de aannemer wordt volgens het voorontwerp ook de opdrachtgever die hoofdelijk aansprakelijk wordt gesteld, aangegeven als schuldenaar in de databank indien hij de van hem geëiste bedragen niet betaalt binnen de 30 dagen na de verzending van een aangetekende ingebrekestelling.

- Ten tweede, wordt in § 3/1 van artikel 30 bis de opdrachtgever toegevoegd als hoofdelijk aansprakelijke.

§ 3/1 voorziet dat wanneer de betaling van de sommen die van een onderaannemer worden gevorderd bij toepassing van de hoofdelijke aansprakelijkheid voorzien in de leden 1 en 2 van § 3 van het artikel 30 bis (hoofdelijke aansprakelijkheid voor de rechtstreekse medecontractant), door deze onderaannemer niet of niet volledig wordt verricht, er automatisch hoofdelijke aansprakelijkheid zal zijn, in de eerste plaats van de aannemer die een beroep gedaan heeft op deze onderaannemer en vervolgens, bij niet-betaling door deze aannemer, van de in een voorafgaand stadium *tussenkomen*de aannemers (opklimmend in de keten van onderaanneming).

Hieraan wordt door het voorontwerp van wet toegevoegd dat deze getrapte aansprakelijkheid in de laatste plaats zal worden toegepast ten aanzien van de opdrachtgever.

2) Standpunt van de Raad

a) Wat betreft het toepassingsgebied van de maatregel

De Raad heeft vernomen dat de bouwsector in zijn strategisch plan ("pistes om de voorwaarden te scheppen voor een gezonde concurrentie") van oordeel is dat opdrachtgevers dienen gesensibiliseerd en geresponsabiliseerd te worden, onder meer door het doortrekken van de subsidiaire hoofdelijke aansprakelijkheid voor sociale (en fiscale) schulden tot de opdrachtgever, behalve voor de opdrachtgever natuurlijke persoon die de werken uitsluitend voor privédoeleinden laat uitvoeren. Er werd een unanieme vraag in die zin geformuleerd tijdens de rondetafelgesprekken die de bevoegde beleidscellen met de bouwsector hadden rond pistes voor fraudebestrijding.

De Raad wenst op te merken dat het artikel 30 bis van toepassing is op zowel werken in onroerende staat (bouw) als een aantal andere activiteiten, die geen werken in onroerende staat uitmaken (nl. art. 20, § 2 BTW-besluit).

Andere organisaties dan die van de bouw maken geen deel uit van de rondetafel, alhoewel het hun wel aanbelangt.

Het is een algemene bekommernis van de Raad dat maatregelen die uitgewerkt worden op vraag van een specifieke sector maar een ruimer toepassingsgebied hebben of repercussies kunnen hebben voor andere sectoren op het interprofessioneel niveau bekeken moeten worden en in dit kader wenst de Raad zijn rol op te nemen.

Hij dringt er verder op aan om de andere betrokken sectoren van in het begin te betrekken bij de uitwerking van zo'n maatregelen, zodat zij desgevallend alternatieven ervoor kunnen voorstellen.

b) Wat betreft de toevoeging van de opdrachtgever in de leden 5 en 6 van § 3 van artikel 30 bis

De Raad vraagt zich af of een hoofdelijk aansprakelijk gestelde opdrachtgever die de van hem geëiste bedragen niet voldoet en zodoende in de databank van de RSZ zou worden opgenomen, aangemerkt zou worden als schuldenaar voor de RSZ (algemene kwalificatie) of enkel in het kader van artikel 30 bis.

Zelfs indien de opname in de databank specifiek betrekking heeft op de toepassing van artikel 30 bis, kan men zich vragen stellen bij de logica om elke hoofdelijk aansprakelijk gestelde opdrachtgever in deze databank op te nemen.

De ratio legis van de bestaande regeling om een hoofdelijk aansprakelijk gestelde aannemer die de van hem geëiste bedragen niet vereffent (binnen de 30 dagen na de verzending van de ingebrekestelling) op te nemen in de publiek toegankelijke RSZ-databank, is om aannemers of opdrachtgevers die met zo'n aannemer willen samenwerken te waarschuwen. Immers, onafgezien van het feit of deze aannemer geen personeel heeft of geen eigen sociale schulden, zijn de sommen die van hem opgeëist worden in het kader van de hoofdelijke aansprakelijkheid sociale schulden in de zin van dit artikel, waardoor een opdrachtgever/aannemer die op hem beroep doet van dan af in toepassing van artikel 30 bis § 4 inhoudingen moet verrichten en doorstorten naar de RSZ. Er zal bovendien in toepassing van artikel 30 bis § 3/1 voor de inning van de sociale schuld automatisch opgeklommen worden in de keten naar de voorafgaande aannemer.

De Raad merkt op dat de ratio legis van de bestaande regeling aangeeft dat het niet altijd zin heeft om een hoofdelijk aansprakelijk gestelde opdrachtgever in de RSZ-databank op te nemen, in het bijzonder wanneer de keten bij hem stopt en de waarschuwingfunctie van de databank dus niet speelt.

Dit is het geval voor een opdrachtgever-natuurlijke persoon die de werken uitsluitend voor privé-doeleinden laat uitvoeren. In § 10 van artikel 30 bis is reeds opgenomen dat het artikel 30 bis in zijn geheel niet op hem van toepassing is.

Voor de andere opdrachtgevers, is de Raad van oordeel dat de opname in de databank enkel zijn nut heeft indien het gaat om opdrachtgevers die zelf werken uitvoeren die onder het toepassingsgebied van de hoofdelijke aansprakelijkheidsreglementering vallen, namelijk werken in onroerende staat (zoals gedefinieerd in art. 20, § 2 van het BTW-wetboek) uitvoeren.

Deze opdrachtgevers kunnen immers in de context van een andere aannemingsovereenkomst aannemer van werken in onroerende staat worden voor een andere opdrachtgever, die door de raadpleging van de RSZ-databank op de hoogte dient gebracht te worden van het feit dat zijn aannemer hoofdelijk aansprakelijk werd gesteld, zodat hij kan voldoen aan zijn verplichting in het kader van artikel 30 bis § 4 om inhoudingen en doorstortingen te doen.

De Raad is dus, in overeenstemming met de ratio legis van de RSZ-databank, van oordeel dat enkel de opdrachtgevers die tot de professionele keten behoren, die in het verleden of de toekomst werken in onroerende staat uitvoer(d)en, in de databank dienen opgenomen te worden. Hij vraagt dat er wordt nagedacht over een formulering voor het betreffende artikel die beantwoordt aan deze bezorgdheid.

c) Wat betreft de toevoeging van de opdrachtgever in § 3/1 van artikel 30 bis

De Raad merkt op dat artikel 30 bis, § 4, 4de lid voorziet dat de hoofdelijke aansprakelijkheid van de opdrachtgever of de aannemer voorzien in § 3 (voor de rechtstreekse medecontractant) op het ogenblik van de betaling volledig wordt opgeheven indien men dan correct zijn inhoudings- en doorstortingsplicht vervult.

In het kader van de subsidiaire hoofdelijke aansprakelijkheid van § 3/1 (van de tussenkomende aannemers hoger in de keten voor de hoofdelijk aansprakelijke onderaannemer) is dit bevrijdend karakter van de storting van de inhoudingen op dit ogenblik niet voorzien.

Zoals hiervoor aangegeven, is de subsidiaire hoofdelijke aansprakelijkheid ingevoerd om te vermijden dat malafide onderaannemers, ondanks het feit dat ze hoofdelijk aansprakelijk werden gesteld voor hun medecontractant, toch aan het betalen van de sociale schulden zouden ontsnappen door zich failliet te verklaren of een constructie als lege doos/fictieve vennootschap op te zetten, want deze bepaling laat toe dat de RSZ automatisch opklimt in de keten om de sociale schuld te innen. Dit kan ook indien de aannemer hoger in de keten de storting van de inhoudingen correct heeft gedaan en het niet gaat om frauduleuze praktijken in zijn hoofd.

Onverminderd de respectieve stellingnamen van de werknemers- en werkgeversorganisaties, merkt de Raad op dat hij in zijn advies nr. 1.795 van 7 februari 2012 met betrekking tot deze gang van zaken heeft geoordeeld dat wanneer het niet gaat om constructies via legedoosvennootschappen of faillissementen, de sociale schulden bij voorrang via het mechanisme van de inhoudingen op factuur moeten gerecupereerd worden. Hij vroeg dat de Koning gemachtigd zou worden om na advies van de Raad hiervoor de modaliteiten vast te leggen.

De Raad was van oordeel dat wanneer het gaat om constructies via legedoosvennootschappen of faillissement, de regeling voorzien in het ontwerp van wet waarover toen advies werd gegeven (later wet van 29 maart 2012) onverkort blijft gelden.

De Raad wijst er op dat de wet van 29 maart 2012, die de subsidiaire hoofdelijke aansprakelijkheid heeft ingevoerd, dit advies niet heeft uitgevoerd aangezien er voor de aannemer van een hoofdelijk aansprakelijke onderaannemer geen bevrijdend karakter van de storting van de inhoudingen werd voorzien, ook niet wanneer deze te goeder trouw is en het niet gaat om een malafide constructie.

De Raad is van oordeel dat zijn vraag in het advies nr. 1.795 des te meer gerechtvaardigd is nu het voorontwerp van wet de subsidiaire hoofdelijke aansprakelijkheid in laatste instantie zou toepassen ten aanzien van de opdrachtgever (met uitsluiting evenwel van de opdrachtgever-natuurlijke persoon die de werken uitsluitend voor privédoeleinden laat uitvoeren). Een behoorlijk aantal opdrachtgevers behoort immers niet tot de professionele keten.

De Raad is daarom van oordeel dat het aanbeveling verdient om te onderzoeken hoe het voorstel dat hij in zijn advies nr. 1795 formuleerde in de wettekst kan vertaald worden, zodat meer rechtszekerheid kan geboden worden aan opdrachtgevers en aannemers die ter goeder trouw zijn.

In elk geval wenst de Raad in het verlengde van zijn vorig advies te onderlijnen dat moet worden vermeden dat bonafide opdrachtgevers die voldoende inspanningen hebben gedaan om controle uit te oefenen op de keten getroffen zouden worden door deze maatregelen. Daartoe:

- is het wenselijk in de schoot van het Beheerscomité van de RSZ te bekijken op welke wijze deze risico's moeten worden ingedamd;
- de uitvoering van deze wetgeving nauwgezet op te volgen en eventueel bij te sturen wanneer zich op dit vlak problemen zouden stellen;
- bij dit alles permanent te bewaken dat het mechanisme voldoende adequaat is om ook buitenlandse opdrachtgevers aan de verplichtingen te onderwerpen.

De Raad heeft kennis genomen van het feit dat vanuit de bouwsector ook voorstellen worden geformuleerd om de onderaannemersketen te beperken voor activiteiten die normaal gezien kunnen worden uitgeoefend door bedrijven hoger in de keten (niet de gespecialiseerde onderaanneming). Dit kan volgens de sector een opdrachtgever helpen in zijn onderzoek van de (onder)aannemers lager in de keten.

Zoals hij hiervoor reeds heeft gesteld, wijst de Raad er op dat het van belang is om de consequenties van deze voorstellen, die uitgaan van de bouwsector, voor andere sectoren die eventueel onder het toepassingsgebied vallen, te overzien en in dit kader vraagt hij dat zij zouden overlegd worden met deze sectoren.

d) Wat betreft de terminologie in het Frans

De Raad wijst er op dat in de Franse tekst van de artikelen 23 en 24 van het wetsontwerp een verschillende terminologie wordt gebruikt voor het concept “opdrachtgever”. In de tekst zelf van het artikel 23 heeft men het over de “donneur d’ordre”, terwijl de titel het heeft over de “maître d’ouvrage”. In het artikel 24 heeft men het echter over de “commettant”.

Het concept “opdrachtgever” wordt in het artikel 30 bis, § 1 gedefinieerd. Het komt ook voor in de §§ 3, 4 en 10 van artikel 30 bis; telkens is de vertaling “commettant”. De Raad is dan ook van oordeel dat deze term de voorkeur verdient en eenvormig over het hele artikel dient gebruikt te worden.

b. Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de fiscale schulden

1) Beschrijving van de maatregel

De wijzigingen die door artikel 24 van het voorontwerp van programmawet worden aangebracht aan artikel 402, § 8, van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992 zijn dezelfde als diegene die worden aangebracht aan artikel 30 bis, § 3/1 van de RSZ-wet.

2) Standpunt van de Raad

Aangezien het om dezelfde aanpassing gaat van de parallelle regeling die geldt voor de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de fiscale schulden, vraagt de Raad ook voor de fiscale schulden parallel rekening te houden met de hierboven vermelde opmerkingen met betrekking tot de subsidiaire hoofdelijke aansprakelijkheid voor sociale bijdragen.

5. Verdubbeling van de administratieve geldboetes voor fictieve aansluitingen als zelfstandigen (artikel 25)

Voor het artikel 25 wordt verwezen naar het advies van het Algemeen Beheerscomité van het RSVZ.

6. Schorsing uitkeringen voor gedetineerden

a. Beschrijving van de maatregel

Artikel 26 van het voorontwerp van programmawet betreft een wijziging van artikel 105 van de Wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 (ZIV-wet). Deze wijziging beoogt om de betaling van de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen te schorsen gedurende een periode van hechtenis of gevangenzetting. De bedoeling is om de schorsing van de betaling van de uitkeringen te beperken tot louter de situaties waarin de overheid tussenkomt in de onderhoudskosten van de gedetineerde. De erkenning van de arbeidsongeschiktheid blijft evenwel behouden zolang de betrokkene de voorwaarden bedoeld in artikel 100 van de ZIV-wet vervult.

In artikel 26 is eveneens opgenomen dat een koninklijk besluit zal bepalen onder welke voorwaarden de schorsing gedurende een periode van hechtenis of gevangenzetting plaatsvindt. Daarnaast zal het koninklijk besluit vastleggen onder welke voorwaarden en in welke mate de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen worden toegekend in een periode van vrijheidsberoving andere dan de hechtenis of de gevangenzetting. Tenslotte zal het koninklijk besluit bepalen volgens welke modaliteiten de gegevens die noodzakelijk zijn om deze maatregel toe te passen aan de verzekeringsinstelling zullen worden meegedeeld.

Artikel 27 van het voorontwerp van programmawet legt de datum van inwerkingtreding van deze maatregel vast op 1 juli 2015.

Omwille van onder meer het feit dat er in de Memorie van Toelichting geen verduidelijking wordt gegeven bij de termen “hechtenis” en “gevangenzetting” en het feit dat een koninklijk besluit zal bepalen in welke situaties de toekenning van de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen al dan niet zal worden geschorst, werd tijdens de besprekingen van de programmawet aan de Beleidscel Werk gevraagd om bijkomende toelichtingen te verschaffen.

De Raad neemt akte van het overzicht dat de Beleidscel Werk bij e-mail van 29 april 2015 heeft bezorgd omtrent een aantal situaties waarvan de Beleidscel Werk bericht dat ze bij koninklijk besluit zullen worden geregeld. Bij deze situaties wordt weergegeven of de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen al dan niet worden geschorst.

Volgens de Beleidscel Werk zal de schorsing van de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen enkel worden toegepast voor de periode hechtenis na een rechterlijke beslissing. In de situatie van voorlopige hechtenis zal dus geen schorsing worden toegepast. Wat de situatie van penitentiair verlof en uitgaansvergunning betreft, wordt door de Beleidscel Werk verduidelijkt dat er geen opheffing van de schorsing van de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen wordt voorzien. Tijdens de periode van de onderbreking van de strafuitvoering en tijdens het elektronisch toezicht zullen de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen verder worden uitbetaald. Wat de situatie van beperkte detentie/halve vrijheid betreft is er echter nog geen duidelijkheid of tijdens deze periode de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen al dan niet zullen worden uitbetaald.

b. Standpunt van de Raad

Wat de principiële overwegingen betreft omtrent voorliggende maatregel, verwijst de Raad naar het advies van 29 april 2015 van het Beheerscomité van de uitkeringsverzekering voor werknemers van het RIZIV.

7. Verlenging van de maatregel betreffende de innovatiepremies

De Raad constateert dat hoofdstuk 5 (artikelen 67 en 68) van het voorontwerp van programmawet betrekking heeft op de verlenging van de innovatiepremies voor de werknemers, die voor de berekening van de socialezekerheidsbijdragen niet als loon worden beschouwd en vrijgesteld worden van inkomstenbelastingen, voor zover aan een aantal voorwaarden is voldaan. Die regeling is immers afgelopen op 1 januari 2015.

Het ontwerp van sociaal akkoord van 30 januari 2015 voorziet in de verlenging van het systeem van innovatiepremies voor 2015-2016.

De Raad constateert dat het voornoemde hoofdstuk 5 van het voorontwerp van programmawet het ontwerp van sociaal akkoord uitvoert, en hij kan er dan ook mee instemmen.

8. Wijzigingen aan de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 en de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970

De Raad stelt vast dat door de artikelen 69 en 70 van het voorontwerp van wet technische aanpassingen worden doorgevoerd in de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 en de gecoördineerde wet van 3 juni 1970 betreffende de beroepsziekten om uitvoering te kunnen geven aan het advies nr. 1.935 van 24 maart 2015 over de welvaartsvastheid van de sociale uitkeringen (het bedrag van de persoonlijke bijdrage wordt vervangen door een percentage om nadien bij koninklijk besluit de persoonlijke bijdrage in geval cumul met uitkering arbeidsongevallen of beroepsziekte te verlagen).

Voor deze bepalingen, verwijst de Raad naar de adviezen die hierover zullen worden uitgebracht door de beheerscomités van het Fonds voor Arbeidsongevallen en het Fonds voor Beroepsziekten.

9. Een wijziging in de werkbonus

- a. De Raad stelt vast dat artikel 71 van het voorontwerp van programmawet uitvoering geeft aan de notificatie van de begrotingscontrole 2015, waarbij de regering 127 miljoen euro heeft voorzien voor de compensatie van de indexesprong, voor de lage lonen door de werkbonus te verhogen vanaf 1 augustus 2015 en dit om de werkloosheidsval te bestrijden.

Om dit te bekomen, zullen de drie variabelen voor de berekening van de werkbonus worden aangepast :

- De verhoging van de hogeloongrens
- De verhoging van de lageloongrens
- De verhoging van het maximale bedrag van de vermindering

In het voorontwerp worden de eerste en tweede variabele, namelijk de maximale en minimale loongrens (S) aangepast in de wet van 20 december 1999 tot toekenning van een werkbonus onder de vorm van een vermindering van de persoonlijke bijdragen van sociale zekerheid aan werknemers met lage lonen en aan sommige werknemers die slachtoffer waren van een herstructurering.

De derde variabele (R) waarbij het maximale bedrag van de vermindering zou worden verhoogd, moet worden aangepast bij koninklijk besluit.

- b. Op basis van de informatie in de oorspronkelijke adviesaanvraag, waren niet alle variabelen en de technische uitwerking van dit voorstel duidelijk. Op vraag van de werkgroep, heeft de Beleidscel Sociale Zaken per mail van 29 april 2015 bijkomende informatie opgestuurd in verband met de nieuwe grensbedragen (S) en het maximumbedrag van de werkbonus (R).

Daaruit blijkt dat het maximale bedrag van de werkbonus (R) vanaf 1 augustus zou worden verhoogd voor de bedienden van 183,97 euro tot 189,98 euro en voor de arbeiders van 198,69 euro tot 205,18 euro, wat nog bij koninklijk besluit moet worden geregeld. Daarnaast zouden op die datum volgens het voorontwerp van wet ook de loonschijven als volgt worden aangepast:

Bedienden¹

S (Refertemaandloon aan 100% in EUR)	R (basisbedrag in EUR)
≤ 1.546,87	189,98
>1.546,87 en ≤ 2.413,00	$189,98 - (0,2193 \times (S - 1.546,87))$
>2.413,00	0

Arbeiders²

S (Refertemaandloon aan 100% in EUR)	R (basisbedrag in EUR)
≤ 1.546,87	205,18
>1.546,87 en ≤ 2.413,00	$205,18 - (0,2369 \times (S - 1.546,87))$
>2.413,00	0

¹ Onder bedienden worden werknemers verstaan, die worden aangegeven aan 100%.

² Onder arbeiders worden werknemers verstaan, die worden aangegeven aan 108%.

- c. De Raad kan instemmen met de verhoging van de werkbonus zoals verduidelijkt door de Beleidscel. Wel stelt hij zich vragen bij de datum van inwerkingtreding van deze operatie op 1 augustus 2015. Deze datum van inwerkingtreding doorkruist immers de gewone kwartaalaangifte, waardoor het zowel van de RSZ als van werkgevers en sociaal secretariaten bijkomende administratieve inspanningen en programmatie-investeringen vergt om deze operatie op die ingangsdatum rond te krijgen.

Gelet hierop, stelt de Raad zich vragen bij de haalbaarheid van de operatie en verkiest dat de datum van inwerkingtreding, vanuit het oogpunt van administratieve vereenvoudiging, zou samenvallen met de gewoonlijke trimestriële RSZ-stromen. Bijgevolg stelt hij 1 juli 2015 voor als datum van inwerkingtreding.

Indien de regering toch 1 augustus 2015 als datum van inwerkingtreding zou aanhouden, dan is de Raad van oordeel dat dergelijke datum van inwerkingtreding niet als een precedent mag worden beschouwd voor andere dossiers, omdat wijzigingen op andere tijdstippen dan de kwartaalaangifte teveel administratieve inspanningen en programmatie-investeringen vragen van alle betrokken actoren.

10. Uitvoering van de maatregelen

De Raad herinnert aan zijn opmerkingen over de datum van inwerkingtreding van een aantal maatregelen waarin het voorgelegde voorontwerp van programmawet voorziet (punt II, A, 3).

De Raad merkt op dat de beleidscellen tijdens de voorbereidende vergaderingen hebben verduidelijkt dat in gedoogperioden zou worden voorzien. De Raad is niet te vinden voor een dergelijke aanpak, die geen rechtszekerheid biedt voor alle betrokken partijen.

Hij verkiest een inwerkingtreding die overeenkomt met de periodiciteit van de driemaandelijke aangifte en die alle betrokken partijen genoeg tijd geeft om de in het vooruitzicht gestelde maatregelen correct uit te voeren, ook uit technisch oogpunt.

Indien de regering toch vasthoudt aan de datums van inwerking-treding, zoals ze in het voorontwerp van programmawet zijn vermeld, vraagt de Raad dat dit geen precedent schept en dat dan effectief in een gedoogperiode wordt voorzien, hoewel een dergelijke oplossing volgens hem een lapmiddel blijft.

x x x

De Raad stelt vast dat het voorontwerp van programmawet dat hem ter advies werd voorgelegd deels uitvoering geeft aan de begrotingsnotificatie 2015. Naast de elementen in onderhavig advies, zijn er echter nog sectoroverschrijdende punten en problemen, zoals o.a. met betrekking tot de ingroeibanen en de nachtarbeid in de e-commerce, waarbij de Raad wenst betrokken te worden bij de uitvoering ervan om de coherentie te kunnen bewaren.
